

TERESA DEUNAREN IRAKATSIAK

I.- A T A R I A

Jaungoikoaren antzeko egiñak gera gizakiok. Izaki oro dira on, izaki oro Jaungoikoak edertasunez jantziak: "Ta Berak egindako guziak ikusi zituan; eta onak ziran" [1]. "Bere edertasunez jantziak utzi zituan" [2]. Gizakiok, orratio, besteen aldean goian gaude, Jaungoikoaren urbillago. Idazteunean garbi dakusagu. Beste izakien sortzeak erestean, onela ari da: "Jaungoikoak esan zuan: SOR BEDI... BEGO..." Gizona sortzean, berriz: "Jainkoak esan zuan: EGIN DEZAGUN gizona gure antz eta irudiko" [3]. "Ta Jainkoak gizona bere irudikoa egin zuan" [4].

Atal bi ditu gizonak: galezkoa eta gogozkoa, soñia ta gogoa. Lenik ziran galez egiña du soñia; ezerezetik Jaungoikoak sortua gogoa. Soñia berez ezer aundirik ez da. Gogoarengatik da gizona aundia ta eder. Gogoa batez ere da Jaungoikoaren antz eta irudiko.

"Ta Jaungoikoak gizona bere antz eta irudiko egin zuan". Eskerrez betea doatsu, bere adiskide Jainkoak gizona egin zuan. Gizonak beste izaki oro mendeko zeuzkan, oro beretzat egiñak zituan; Jaungoikoaganako ezaguna ta maitasuna barnean nabaitzen zituan, Jainkoaren adiskide zan eta adiskidetasun ontan zeukan bere zoriona.

Gizonak, baiña, akats bat zuan: gaitzeratu

al izatea. Akats onek galdu zuan. Gaizkin bekaiztiaren lakioan bildua izan zan, Jainkoa izateko gogo sortu zitzaion, on ta gaitzaren jakintza iristeko gogo, au da, zer dan on ta zer gaitz berak bere buruz erabakitzeko almena iritsi naia, eginbearretan bere buru izan naia. Aundinai onek gizona Jaungoikoagandik aldindu egin zuan, Jainkoaren eta gizonaren erdian leize izugarri bat iriki zuan. Leizea gizonaren egiña zan, gizonak estali bearra, beraz; gizonak ezin zezakean, ordea.

Maitasun dan Jaungoikoa gizagaixoaz errukitu zan, berak asmatu zuan leize ori estali-era; Bitarteko bat gizonari bidali zion, bere Senibakarra bidali zion gizon itxuran, gizon egiña, egizko Jaungoiko ta egizko gizon. Jaungoiko-gizon onek Apaiz, Errege ta Irakasle lanaz Bitartekotza bete zuan: Gizona Jaungoikoarekin adiskidetu zuan. Apaiz zanez, Jaungoikoari bere burua eskeiñi zion, gugatik eskeiñi ere, eta amaigabe ondasunak irabazi zizkigun. Errege ta Irakasle zanez, irabazi oiek guganatzeko bidea erakutsi zigun. Itz batean: gu erostearren eta guri nola bizi erakustearren etorri zitzaigun Kristo. Ona, ba, Kristo gure ispillu, gure bizi-lege. Sendatuak izan nai badegu, beraz, Jaungoikoaren adiskide izan nai badegu, Kristo'k bezelako bizikera egin bearrean gaude. Kristo'ren bizikera, berriz, Idazteunean dakusagu ta Idazteuna zuzen-zuzen adierazi diguten deunengan. Jaungoikoaganako Bitartekoa Kristo dugu; Kristogana-koa, deunak. Orrengatik on zaigu Kristo'ren irakatsiak ulertu, bete, adierazi ta azaldu dituzten deunai entzutea.

Deun oietako da Teresa deuna. Onen irakatsi batzuk azaldu nai nituzke. Oraingoan ordea, sar-
rera besterik ez dut egingo.

Teresa deunaren irakatsiak ze indar dute?

Teresa ez da teolojilari, etzuan, teoloji ikasaldirik izan, teoloji-espekulatibo libururik etzuan irakurri. Alaz ere aren espiritualidadea, aren irakatsiak sendo, mamitsu ta osasungarri dira. "Kristo Bera liburu-bizi izan baitzitzaion". Sendogarriok ikus ditzagun:

1) Jesukristoren bizitza sarritan gogaltzen

zuan, ori zitzaion gogalgairik xamurrena, atse-
gingarriena. Orrela Kristo txit ezagutu zuan eta
Argan bere burua ta besteena. Arentzat Kristo
zan dana: oiñarri ta janari. Teresa deunaren es-
piritualidadea arkaitz gainean eraikia dago.
(Urrengo lanetan obeto ikusiko dugu.).

2) Ba-dira ere Kristo oiñarritzat artu omen
zuten asko galduak. Eba-Adan'i antzo aundinaike-
riak biotza ikutu zien, zentzukeriak lilluratu
zitan. Teresa, ez. Teresa'ko adimen argia zuan,
naimen sendoa, Jaunaren antzeko izan nai bizi-bi-
zia. Gaizkin zentzukeriek lilluratu nai izan zu-
ten, baiña, Teresa'k irri egin zien. Nola? Bere
barrena Jaunaren ordezkoiari zabal-zabal irikita.
Ezezagun zerbait, ulertu ezin zuan illun zerbait
gertatzen zitzaionean, eleizgizon eta teolojila-
riak adierazten zien, auei guztia argi ta garbi
azaltzen zien, eta auen esanera beti etortzen zan.
Zeinbatetan Jaunarena ez baiña, aitorrentzulearen
esana egin zuan; poliki-poliki, ordea, aitorren-
tzulea Jaunaren naira etortzen zan. Ona, ba, Te-
resa Jaunak eta teolojilariak (garai artako jakin-
tsuenenak) eskolatuta: bera ere teologari.

3) Beste sendogarri bat ere ba-du Teresa'
ren barne-bizikerak: bere ta besteena esperientzia;
naiz beragan, naiz besteengan, ikusi ta ikasia, bes-
terik ez dago aren idaztietan. Onegatik Teresa'ren
eskiertasuna. Gai zailletan teorikaz ari dana er-
reztxo galdu diteke; gertatua eresten ari danak
ez du bildurrik.

Urrengoan asiko naiz espiritualidade edo
barne-bizikera au azaltzen. Antxo onetik urrengo-
etarako zubi bat jarri nai nuke orain: Jaungoikoa-
ren antz eta irudiko egiñak gera, Jainkoa ezagu-
tzeko eta maitatzeko, Jainkoarekin egoteko egiñak.
Oben egin ezkeror, ordea, ez genduan Jainkoa maite,
Jainkoagandik urrun geunden. Gu berriro Jainkoagana-
tzearren Jesukristo etorri zan. Jainkoaganatze oni
"deuntasun" deritzagu. Teresa daunagan ikusi nai
gendueke bera nola deundu zan eta gu ere nola deun-
du gindezken, deuntsunaren goi-maillaraiño nola
eldu gindezken, esan nai det.

Sekundino A. Karmeldarra.

[Ikus 32'garren orrian.]

BERGSON'EN PROBLEMA

Ez da problema bakarreko gizonik. Baiña edonork izan du, egunak joan eta egunak etorri, asteetan eta urteak zear ere, burua ta biotza, izate guzia, bete izan dion arazoren bat. Batez ere, zerbait egiten asterakoan, erabaki garaian. Bergson'ek ere izan zituen, ausaz, emen baztertu-ko ditudan problemarik franko. Emen Bergson'en problema deritzadana, bakarra zanik aitortu gabe, astekoan izana, dut ausnarkizun. Au da, bere filosofia berriaizanik, berritasunak izan ditzakean neurri ertsietan, mozkineta lanean edo zaborrak bazterreratzen nola asi zen adieraztea. Bere sistema, gero bergsonismoa izango zen filosofia, erei-teko ildoa zein lurretan aukeratu zuen. Obeto esan, aukera gutxi izaki, nola antolatu zituen sistema oiñarriak jakin nai genuke. Ala ere, soluziñoa bera, beste baterako edo beste batentzat utziko dut.

Irudi zaitez, orain larogei urte ikastarotan dagoen gaxte begi luze bat: begiratzen duena ikusi gabe, entzuten duena ulertzen baiño sines-tenago. kultura berria oso-osorik irentsi naita, batez ere filosofia maitekiro laztantzen duela. Ikasle onek, beste askoren artean, izen bat, Henri Bergson izan zezakean.

Filosofia-zelaiak, noizbait naro, kalpar gorriak baizik etziren Bergson'en gaztaro garaian. Egoera garratza beraz, filosofiarentzat. Jakintzak eta aurrerapenak beren alorra landu-ala, filosofiari berea deuseztenago zioten. Zeinbait postuladu aizunek ito egin zituzten filosofiaren kemen eta aalik geienak. Metafisikarenak ia egin zuen. Bestalde, jakintzak bere gaillurrean, arro-